

کردستان

ارگان حزب دموکرات کردستان ایران

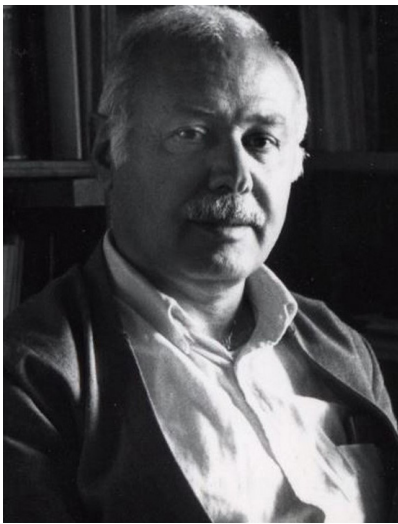
www.kurdistanmedia.com

شماره ۸۵۳ | سه‌شنبه ۳۱ مرداد ۱۴۰۲ | ۲۲ آگوست ۲۰۲۳
تامین حقوق ملی خلق کورد در چهارچوب ایرانی دموکراتیک و فدرال

فدرالیسم به‌منابه بهترین راه‌حل برای ایران آتی

ایران کشوری کثیرالملله است و نمی‌شود حقی را به کوردستان داد اما از ترک و ترکمنها دریغ کرد. من معتقدم که نظام مطلوب برای اداره کشور سیستمی دموکراتیک و فدرالی می‌باشد. نظام فدرالی نظامی مطلوب بوده که می‌تواند پاسخگوی خواسته‌های همه مردم و ملل ایران باشد. تاریخ و فرهنگ مشترک چند هزار ساله ما بسیار قوی بوده و این اجازه را به ما میدهد که بتوانیم نظامی مطلوب بنیان نهیم و این شرایط را برای ایجاد حکومتی فدرال مهیا میکنیم. این برای وضعیت کنونی میباشد، برای آینده هم طبق خواست و اراده ملت‌ها باید عمل کرد و این نظام قادر خواهد بود برای همسایگان از بسیاری جهات مثمر واقع شود.

(دکتر شرفکندی، گفتگو با انتشارات راه آزادی، شماره ۲۴ و مهر ۱۳۷۱)

سرمایه‌ی عظیم جنبش ملی‌مان:

جنبه‌های گفتمانی و میدانی اتحاد مجدد دموکرات و انقلاب ژیناست

مرکز اجرایی حزب:

نباید اجازه داد سیکل تکراری روی کار آمدن رژیم‌های خودکامه تداوم یابد

مرکز اجرایی حزب دموکرات کردستان ایران به مناسبت ۷۸مین سالگرد تأسیس حزب دموکرات و باتوجه به فرا رسیدن سالروز خیزش انقلابی ژینا اعلام کرده، علیرغم سرکوب شدید و مداوم جنبش اعتراضی مردم توسط رژیم، وضعیت کنونی کشور به‌مانند آتش زیر خاکستر می‌ماند و از سرگرفت اعتراضات مردمی در انتظار یک جرقه است.

در این اطلاعیه آمده است: مردم کردستان و ایران که در صد سال گذشته دو رژیم سیاسی مرکزگرا، سرکوبگر و دیکتاتوری پادشاهی و مذهبی را تجربه کرده‌اند، خواهان یک نظام سیاسی جمهوری، دموکرات و سکولار می‌باشند. همچنین حق مسلم مردم کردستان است از تحقق حقوق ملی پایمال شده خود و جایگاه جامعه‌ی کردستان در آینده ایران مطمئن باشند.

(متن کامل اطلاعیه در صفحه‌ی ۲)

مصطفی هجری:

اتحاد مجددمان بر موازنه‌ی قوا و معادلات سیاسی تأثیر گذاشت

مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات کردستان ایران طی پیامی به‌مناسبت سالگرد اتحاد مجدد صفوف حزب دموکرات اعلام کرد: ابعاد تشکیلاتی و سیاسی این اتحاد و ابعاد گفتمانی و میدانی آن، کماکان به‌عنوان یک سرمایه‌ی بزرگ در جنبش ملی کورد در کردستان ایران قلمداد می‌شود. کاک مصطفی هجری در این پیام اعلام کرده است: تلفیق ارزش‌ها و دستاوردهای این اتحاد از سرمایه و نیروی انکارناپذیر جنبش ملی کورد در کردستان ایران به‌عنوان عمق استراتژیک مبارزه، تداوم و پیروزی جنبش را تضمین می‌کند و مسئله‌ی اصلی در این میان، این واقعیت می‌باشد که قدرت در گرو اتحاد است.

(متن کامل پیام در صفحه‌ی ۳)

خالد عزیزی:

حزب دموکرات دموکراسیخواهی و ارزشهای جهانشمول را در خود نهادینه کرده است

د. قاسملو بر این باور بود تأسیس و استقرار دموکراسی در ایران و وجود حق خودمختاری برای دیگر ملل ایرانی دارای اهمیت می‌باشد و این مانع از تقسیم و تجزیه ایران می‌شود. در این صورت اگر برای همیشه کردستان و دیگر ملل ایرانی را در حاشیه قرار داده و مرکز نیز همچنان در متن باشد، بسیار طبیعی است که این نوع دیدگاه خود تهدید اصلی دهد. ما تمامی سازمان و احزاب ایرانی که به دموکراسی، جدایی دین از دولت، اداره‌ی مشترک ایران و عدم تمرکزگرایی و تضمین حقوق دیگر ملل ایرانی توجه داشته باشند، به‌عنوان هم‌پیمان تلقی کرده و خواهان دوستی و روابط احسنه با تمامی سازمان و جریان‌های هستیم که علیه رژیم جمهوری اسلامی مبارزه می‌کنند.

(۴ ل)

افزایش سرکوب و فشارها به مردم در آستانه سالگرد خیزش انقلابی ژینا

در آستانه‌ی سالگرد کشته شدن ژینا امینی که جرقه‌ی انقلابی جدید مردم کردستان و ایران را زد، فشار مراکز امنیتی جمهوری اسلامی به اقشار و طبقات مختلف جامعه افزایش یافته است.

براساس گزارشی که از سوی سازمان‌های حقوق بشری طی یک دو ماه اخیر منتشر شده است، احضار و بازداشت فعالان سیاسی و مدنی به‌ویژه در کردستان شدت بیشتری به خود گرفته است. برای مثال تنها در دو ماه گذشته چند صد تن در کردستان به مراکز امنیتی احضار شده‌اند که نزدیک به ۲۰۰ تن از آنان بازداشت شده‌اند. رژیم در کنار فشار بر فعالان سیاسی و مدنی درصدد است با اعلام غیر حضوری کلاس‌های درسی دانشگاه‌ها در ابتدای سال تحصیلی و همچنین احضار فعالان دانشجویی به حراست و کمیته‌ی انضباطی دانشگاه و بازداشت بسیاری از آنان، از شروع مجدد اعتراضات مردمی جلوگیری کند.

ارسال پیامک و تهدید مردم به منظور عدم مشارکت در اعتراضات بخشی دیگر از این فشارهای وارده به مردم است. همچنین طی روزهای گذشته سنگ قبر و مزار بیش از ۲۰ تن از شهیدان خیزش انقلابی ژینا در ۱۷ شهر مختلف ایران را تخریب کرده و یک سال اخیر پرونده‌ی امنیتی علیه بیش از ۵۰ خانواده‌ی شهیدای خیزش انقلابی ژینا تشکیل داده است.

مراکز امنیتی رژیم خانواده شهیدان خیزش انقلابی ژینا را تحت فشار قرار داده‌اند که نباید در سالگرد تولد و یا شهادت فرزندانشان بر سر مزارشان تجمعات برگزار کنند، اما خانواده شهیدان انقلاب ژینا از عموم خواسته‌اند در سالگرد جان باختن فرزندانشان بر سر مزارشان گرد هم جمع شده و این را به فرصتی برای از سرگیری مجدد اعتراضات و مرحله‌ی نوینی از اعتراضات مردمی علیه رژیم جمهوری اسلامی تبدیل سازند.

پیام مرکز اجرایی حزب

بمناسبت ۷۸مین سالروز تأسیس حزب دمکرات و سالروز اتحاد مجدد صفوف حزب

حزب دمکرات کوردستان ایران در این فرصت مجدداً بر سیاستهای اصولی خود در راه مبارزه جهت کسب حقوق ملی خلق کود و همه‌ی تشکلهای ملی ایران تأکید می‌ورزد.

حزب دمکرات کوردستان ایران که در هشت دهه‌ی گذشته مبارزه‌ی مداومی را در تمامی شیوه‌های آن در راه دفاع از حقوق و آزادیهای مردم کوردستان و تحقق آنها به پیش برده‌است و در دهها سال دهها رهبر و هزاران پیشمرگش در این راه جان باخته‌اند، یکبار دیگر بر این امر تأکید می‌ورزد که مسأله کورد در ایران راه حل نظامی ندارند. مسأله کورد در ایران، مسأله‌ی بیش از ده میلیون نفر است که با حقوق انسانی خویش آشنا است، خواهان آن است و در مبارزه جهت تحقق آنها پیگیر و مصمم است؛ همچنین نه سرکوب و کشتار و نه ترور و حملات موشکی نتوانسته آنها بر زانو درآورده و نمی‌تواند آنها از حرکت بازدارد.

حزب دمکرات کوردستان ایران ضمن تبریک بمناسبت فرارسیدن ۲۵ مرداد، سالروز تأسیس حزب دمکرات و ۳۰ مرداد، سالروز اتحاد مجدد صفوف خود و ضمن تأکید بر اتحاد و وحدت تشکیلاتی حزب، تجدید عهد معنماید که با حمایت همه‌جانبه‌ی توده‌های مردم کوردستان تا رهایی و تحقق حقوق ملی کورد در ایران به مبارزه‌ی پیگیرانه‌ی خویش ادامه دهد.

درد بر بنیانگذاران جمعیت ژ.ک و حزب دمکرات!
درد بر دوستداران حزب دمکرات!
سلام بر اراده‌ی سراسری مشترک در راه سرنگونی جمهوری اسلامی!

پیروز باد جنبش کورد در راه رهایی و تأمین حقوق ملی!

حزب دمکرات کوردستان ایران
مرکز اجرایی
۲۴ مرداد ۱۴۰۲ خورشیدی

گذشته بطور مضاعف طعم محرومیت از حقوق مدنی و سیاسی و تبعیض و به حاشیه راندن را چشیده‌اند و هرگونه خواست مشروع آنها با سرب و گلوله و قتل و کشتار پاسخ داده شده‌است، حق دارند بروشنی از چند و چون حقوق خویش و جایگاه جامعه‌ی کوردستان در ایران آینده سخن بمان آورند.

جنبش سیاسی کورد، بویژه حزب دمکرات کوردستان ایران با تجربه‌ی نزدیک به هشت دهه مبارزه در راه دمکراسی برای ایران و تأمین حقوق ملی کورد در ایران معتقد است که در تلاشها برای پی‌ریزی ایران آینده باید هم واقعیات جامعه‌ی این کشور مدنظر قرار گیرد و هم با توجه به تجارب و پیامدهای یک سده نظام سیاسی دیکتاتوری در ایران، اجازه داده نشود که دور باطل برسراک آمدن رژیمهای خودکامه در این کشور ادامه داشته‌باشد. ایران کشوری است کثیرالمله و دارای ادیان و مذاهب مختلف و متشکل از گوناگونیهای دیگر است که باید در راستای بقای این جغرافیای سیاسی حقوق یکسان کلیه‌ی تشکلهای این کشور برسمیت شناخته شده و تحقق یابند. حزب دمکرات کوردستان بر این باور است که حکومت به شیوه‌ی جمهوری پارلمانی بر اساس میانی دمکراسی، فدرالیسم و سکولاریزم می‌تواند متضمن حقوق تنوعات ایران باشد و در راستای این هدف نیز همه باید با کنار نهادن اختلافات و تأکید بر وجوه مشترک در راستای ایجاد یک جبهه‌ی دمکراتیک همه شمول در سطح کشور جهت عبور از جمهوری اسلامی ایران و تشکیل ایران دمکراتیک آینده تلاش ورزند.

مردم حق طلب کوردستان!

اخیرا موج جدیدی از تهدیدات جنگ افروزان‌هی جمهوری اسلامی از زبان مقامات سیاسی و فرماندهان نظامی رژیم علیه حزب دمکرات تکرار می‌شوند. رژیم همچنین در تلاشهای دیپلماتیک و فشارهای خود علیه حکومت مرکزی عراق و اقلیم کوردستان چنین می‌نمایاند حضور حزب دمکرات کوردستان ایران و دیگر نیروهای مخالف در خاک اقلیم برای آن ایجاد خطر کرده است.

باز می‌گردد. دو طرف دمکرات در روز ۳۰ مرداد سال گذشته، پس از ۱۶ سال انشقاق، با بها دادن به پافشاری و پیام و توصیه‌های مداوم مردم کوردستان مبنی بر اینکه حزب دمکرات امانت و سرمایه‌ی مبارزه‌ی مردم کوردستان ایران است و نباید و نمی‌شود که بیش از این دو پاره و نامنسجم باقی بماند، همچنین با توجه به ضرورت انسجام پتانسیل مبارزاتی حزب دمکرات جهت استفاده‌ی بهتر از فرصتهای پیش رو و تضمین دستاورد بیشتر برای جنبش سیاسی کورد در کوردستان ایران، صفوف خود را مجدداً متحد ساخت. همانگونه که پیش‌بینی می‌شود وحدت مجدد حزب به سرآغاز مرحله‌ی جدیدی از مبارزه‌ی این حزب علیه رژیم جمهوری اسلامی ایران و به فاکتور مهمی در تأثیر گذاری جنبش ملی کورد نه تنها در کوردستان ایران، بلکه در سطح ایران تبدیل گشت. همانگونه که در انقلاب ژینا مشاهده کردیم که توده‌های مردم کوردستان در چه سطحی اعتماد خود به حزب دمکرات کوردستان ایران را دوباره به نمایش گذاشت و همچنین این تأثیرگذاری و کارگری به چه شیوه‌ای جمهوری اسلامی ایران را به تلافی‌جویی از حزب دمکرات واداشت.

هنوز چند ماهی از اتحاد مجدد حزب دمکرات نگذشته بود که انقلاب ژینا از کوردستان سر برآورد و سراسر ایران را درنوردید. جمهوری اسلامی ایران که از سویی با اتحاد دوباره‌ی حزب دمکرات دچار خشم و سرخوردگی شده و درخشش نام حزب دمکرات و حمایت مردم از حزب و نمود آن در شعارهایی چون "قاسملو، قاسملو راهت ادامه دارد" آنها بیش از پیش مستاصل کرده بود؛ همچنین هنگامیکه مشاهده می‌کرد قیام و انقلاب و تداوم آن در کوردستان خمیرمایه و الهامبخش خیزش دیگر شهرها و مناطق کشور است، یکبار دیگر زهرخود را به جنبش سیاسی کورد، حزب دمکرات و مردم کوردستان ریخت. رژیم در داخل کوردستان با ارتکاب جنایت و فجایع انسانی بسیار و در خارج از کشور با حمله‌ی موشکی و پهبادی به قرارگاههای حزب دمکرات و دیگر نیروهای سیاسی کورد مخالف رژیم در عمق خاک اقلیم کوردستان، یکبار دیگر نشان داد که در خصومت با جنبش سیاسی کورد و سرکوب حقوق مشروع کورد هیچ حد و مرز و محدودیت اخلاقی و قانونی نمی‌شناسد. اکنون نیز گرچه رهبران رژیم تصور می‌کنند با سرکوب خونین و درمنشانه‌ی انقلاب ژینا، با حاکم گردانیدن فضای سرکوب به بندکشدن دهها هزار معترض و تحمیل احکام بلندمدت تا اعدام و اجرای عاجل حکم بیش از ده تن از آنها و حتی بدار آویختن بیش از ۷۰۰ زندانی دیگر در یکسار گذشته، جنبش اعتراضی مردم را به خاموشی کشانده‌اند، اما همه می‌دانند که شرایط فعلی انقلاب مردم ایران آتش زیر خاکستر است و برهم خوردن آرامش قبل از طوفان فعلی نیازمند یک جرقه می‌باشد.

رویدادهای یکسال گذشته نیروهای سیاسی کوردستان و ایران را در مقابل یک آزمون حساس تاریخی و سرنوشت ساز قرار داده‌است. پیام مردم روشن است و عملاً نیز ثابت کرده‌اند و حاضرند که هرگونه هزینه‌ی دیگری را هم تقبل نمایند. آنها از کلیت رژیم جمهوری اسلامی ایران که هیچگونه مشروعیتی نیز آنها ندارد و آنها منشاء تمامی بحرانهای جامعه و مصائب خود می‌دانند، عبور کرده‌اند. این امر نیز وظائف و مسئولیتهایی را متوجه نیروهای سیاسی مخالف و اپوزیسیون رژیم می‌سازد که با تشکیل یک جبهه‌ی سراسری مبارزه و اعلام آلترناتیو جمهوری اسلامی بسوی درهم پیچیدن نهایی طومار این رژیم گام بردارند. مردم کوردستان و ایران که در یکصد سال گذشته تجربه‌ی دو نظام سیاسی مرکزگرا، سرکوبگر و دیکتاتوری پادشاهی و مذهبی را داشته‌اند، خواستار یک نظام سیاسی جمهوری، دمکرات و سکولار هستند. بدیهی است مردم کوردستان نیز که در یک سده‌ی

مردم مبارز کوردستان!

اعضاء و هواداران حزب دمکرات!

خانواده‌ی سرفراز شهدا و زندانیان سیاسی!
۲۵ مرداد سالروز تأسیس جمعیت احیای کورد (ژ.ک) است که پس از سه سال از یک تشکل سری به یک سازمان علنی وسیع سیاسی تبدیل شد و نامش نیز به حزب دمکرات کوردستان تغییر پیدا کرد. ۲۵ مرداد امسال، ۸۱ سال از تأسیس جمعیت ژ.ک و ۷۸ سال از اعلام موجودیت حزب دمکرات کوردستان می‌گذرد. در ابتدا بدین مناسبت درود می‌فرستیم به یاد و نام بنیانگذاران حزب دمکرات کوردستان ایران و در صدر همه، بنیانگذاران جمعیت ژ.ک، پیشوا قاضی محمد (مؤسس حزب دمکرات)، رهبران شهید بویژه د. عبدالرحمان قاسملو و د. صادق شرفکنندی؛ شهدای قریب به هشت دهه مبارزه و مقاومت این حزب و تمامی مبارزان این مشی و نیز اعضاء حزب و کلیه‌ی اقشار و طبقات مردم کوردستان که با فداکاری، مسئولیت‌پذیری و حمایت بیدریغشان به پیمودن راه سخت و مراحل دشوار حیات و مبارزه‌ی حزب دمکرات یاری رسانده‌اند. و نیز بدین مناسبت به خانواده‌ی شهدا، پیشمرگان و زندانیان سیاسی که با حضور در میدان و فداکاری جگرگوشه‌هایشان و احساس مسئولیت خویش مشوق حزب دمکرات کوردستان ایران هستند، تا قاطعانه‌تر از هر زمان در سنگر تلاش و مبارزه در راستای تحقق حقوق ملی خلق کورد در ایران پابرجا باشد، تبریک و تهنیت می‌گوییم.

دوستان و هواداران مبارزه‌ی کورد در کوردستان ایران!

با تأسیس حزب دمکرات کوردستان مرحله‌ی نوینی از مبارزه‌ی سیاسی کورد در ایران در راه کسب حقوق ملی خویش آغاز شد. حزب دمکرات پس از گذشت چند ماه از تأسیس خود توانست با اعلام جمهوری کوردستان سنگ بنای نخستین حاکمیت سیاسی مدرن و دمکراتیک کوردی را پی‌ریزی نماید. دستاورد و میراث‌های معنوی جمهوری نظیر گفتمان ملی و حق تعیین سرنوشت، وجود و هویت مستقل، تعیین پرچم و سرود ملی و نیروی پیشمرگ بعنوان ارتش ملی به نقطه عطف مبارزه‌ی ملی کورد تبدیل شدند و چنان تأثیر عمیقی بر جنبش سیاسی کورد برجای گذاشت که پس از ۷۸ سال هنوز الهام‌بخش مبارزه‌ی آزادیخواهان‌هی کورد در سایر بخشهای کوردستان نیز است.

حزب دمکرات کوردستان در طول حیات مبارزاتی خود مراحل سخت و دشواری را پشت سر نهاده‌است. این حزب نه با کسب پیروزیهایی خود دچار نخوت و غرور گشته و نه در پی ناکامیها و شرایط بحرانی دچار یاس و ناامیدی گشته‌است. حزب دمکرات کوردستان در طول ۲۴ سال مبارزه علیه رژیم پادشاهی و ۴۵ سال حاکمیت جمهوری اسلامی نه تنها پرچمدار خواسته‌ها و مطالبات ملت کورد در ایران بوده‌است، بلکه نیروی اصلی و بسیار برجسته‌ی عرصه‌ی مبارزه و رویارویی علیه این رژیم نیز بوده و اکنون نیز کماکان با اراده و ایمانی عمیق به مبارزه و تلاش در جهت تحقق حقوق و آرمانهای ملی کورد در ایران ادامه می‌دهد.

حزب دمکرات کوردستان ایران در رابطه با دیگر بخشهای کوردستان نیز همواره با احساس مسئولیت عمل کرده و هرزمان حامی مبارزه و جنبش سیاسی کورد در دیگر بخشهای کوردستان بوده‌است. سیاست کلی حزب دمکرات همبستگی ملی با احزاب و نیروهای سیاسی همه‌ی بخشهای کوردستان بر مبنای استقلال تصمیم‌گیری و عدم مداخله در امور سیاسی یکدیگر بوده‌است.

توده‌های مردم کوردستان!

۲۵ مرداد امسال از ویژگی خاص‌تری نسبت به مراسم جشن تأسیس حزب در سالهای گذشته برخوردار است، و آن نیز به اتحاد مجدد خانواده‌ی بزرگ حزب دمکرات

پیام "مصطفی هجری" به مناسبت سالروز تاسیس حزب دموکرات

کاک "مصطفی هجری"، مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات کوردستان ایران به مناسبت ۲۵ مرداد، هفتاد و هشتمین سال یاد تاسیس حزب دموکرات پیامی را منتشر نمود.

متن پیام بدین شرح است:
۲۵ مرداد، سالروز تاسیس حزب دموکرات کوردستان است. در آغاز، این روز بر همه‌ی رهروان و شیفتگان راه آزادی کوردستان پیروز باد، بر همه‌ی مبارزان وظیفه‌شناسی پیروز باد که در صفوف مبارزات چند دهه این حزب جانفشانی کرده و سنگر مبارزاتی پیشمرگه را نسل به نسل زنده نگاه داشته‌اند.

بدین مناسبت یادآوری چند نکته را الزامی می‌دانم:
- حزب دموکرات بر اساس رهبری و تحقق مسئله ملی و سرزمینی بنا نهاده شد، تاکنون نیز پرچمدار همان ارزش‌هاست و در این راستا نیز مبارزه می‌کند.
- تاسیس حزب دموکرات نتیجه گسترش اندیشه ملی و مطالبه جامعه کوردستان بوده و همیشه خود را اینگونه تعریف کرده و معیار تمام سیاست‌هایش نیز واقع و بستر جامعه کوردستان بوده است.
- علت اصلی زنده ماندن ۲۵ مرداد بعنوان یک رمز ملی در حافظه عمومی کوردستان، تاکید این حزب بر ملی‌گرایی و خط سرزمینی بوده است. با مقاوت تاریخی در این راستا، به مبارزات خود همچنان ادامه می‌دهد.
- ۲۵ مرداد نقطه عطفی است و میهن‌پرستان تصمیم می‌گیرند که صفوف خود را سازماندهی کرده تا همصدا و

مصطفی هجری
مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات کوردستان
ایران
۲۴ مرداد ۱۴۰۲ شمسی

مصطفی هجری: جنبه‌های چند بعدی اتحاد حزب دموکرات کماکان سرمایه بزرگ جنبش ملی در کوردستان ایران است

و میدانی آن کماکان سرمایه‌ای بزرگ برای جنبش ملی در کوردستان ایران است. تلفیق ارزش‌ها و دستاوردهای این اتحاد با سرمایه و قدرت انکارناپذیر جنبش ملی در کوردستان ایران به عنوان عمق استراتژیک مبارزه، تداوم و موفقیت این جنبش را تضمین می‌کند. واقعیت این است که قدرت در وحدت نهفته است.

در این روز و بدین مناسبت به کادرها، پیشمرگان و اعضای حزب دموکرات که در یک سال گذشته عزت و شکوه حزب و پیشمرگ را حفظ کرده‌اند، درود می‌فرستیم.
سالروز اتحاد مجدد حزب دموکرات کوردستان ایران بر تمامی مردم کوردستان، خانواده شهدا، زندانیان سیاسی، اعضا، هواداران، کادرها و پیشمرگان این حزب مبارک باد.

مصطفی هجری
۲۹ مردادماه ۱۴۰۲

(پیام مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات به مناسبت ۲۰ مردادماه، سالروز اتحاد مجدد صفوف حزب دموکرات) ۳۰ مردادماه در تاریخ مبارزات چند دهه‌ای حزب دموکرات کوردستان ایران جزو روزهای تاریخی این حزب است. در سال ۱۴۰۱ و در چنین روزی، رهبری دو حزب دموکرات پس از ۱۶ سال انشقاق در صفوف این حزب، با احساس مسئولیت و درک ضرورت سیاسی و تشکیلاتی، تصمیم به اتحاد مجدد حزب دموکرات گرفت.

این وحدت در آغاز "جنبش ژینا" و با شعار "ژن، ژیان، نازادی" از چنان اهمیت تشکیلاتی و وزن سیاسی برخوردار بود که در خیابان‌های کوردستان و سایر نقاط ایران بازتاب گسترده‌ای یافت و تاثیر خود را بر بالانس قدرت و وزنه‌های سیاسی در سطح کوردستان، ایران و افکار عمومی جهان آشکار کرد و ندای اتحاد را به گوش آزادیخواهان ایرانی رساند.

ابعاد تشکیلاتی و سیاسی این اتحاد و ابعاد گفتمانی

پیام کاک مصطفی هجری به مناسبت روز جهانی جوانان

کاک "مصطفی هجری"، مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات کوردستان ایران، به مناسبت ۱۲ آگوست، روز جهانی جوانان پیامی منتشر نمودند.
متن پیام به شرح ذیل می‌باشد:

در روز جهانی جوانان، لازم می‌دانم که به نام حزب دموکرات کوردستان ایران، این روز را به جوانان کوردستان، ایران و جهان تبریک عرض نمایم.
بسیاری از بار جنبش‌های بخش کوردستان برای رسیدن به کوردستانی آزاد بر دوش جوانان بوده است. یکی از دلایل تداوم جنبش‌های بخش کوردستان حاصل از نیرو و اراده‌ای بوده که جوانان کوردستان نسل به نسل به این جنبش بخشیده‌اند. جوانان یا ملحق شدن به صفوف مبارزات سیاسی و زنده نگاه داشتن اراده خیابان در کوردستان و اصرار بر آرمان‌های ملی، اجازه نداده‌اند که کاروان آزادی کوردستان متوقف شود.

تنوع دیدگاه‌ها و ساز و کار رسیدن کوردستان به آزادی، حاصل تلاش‌های نسل به نسل جوانان بوده که عقاید و

مصطفی هجری
مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات کوردستان
ایران
۲۰ مرداد ۱۴۰۲ شمسی

دیدار حزب زحمتکشان کوردستان و حزب دموکرات کوردستان ایران

هیئتی از دفتر سیاسی حزب زحمتکشان کوردستان از حزب دموکرات کوردستان ایران بازدید کرد و مورد استقبال هیئت رهبری حزب دموکرات کوردستان قرار گرفت.

صبح روز پنجشنبه ۱۹ مردادماه، مصادف با ۱۰ آگوست ۲۰۲۳، هیئتی از دفتر سیاسی حزب زحمتکشان کوردستان به سرپرستی کاک "به‌لین عه‌بدوللا"، دبیرکل این حزب از حزب دموکرات کوردستان ایران بازدید کرده و از سوی هیئتی به سرپرستی کاک "مصطفی هجری"، مسئول مرکز اجرایی حزب دموکرات مورد استقبال قرار گرفتند.

در این دیدار هیئت حزب دموکرات ضمن خوشامدگویی

به هیئت مهمان، بحث مفصلی در خصوص وضعیت منطقه، تلاش حزب دموکرات در نحوه برخورد و تعامل با حوادث منطقه و اهمیت گسترش اتحاد نیروها و احزاب مخالف جمهوری اسلامی برای قدرت و اثربخشی مبارزات را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

هیئت حزب زحمتکشان ضمن تاکید بر اهمیت جایگاه و نقش حزب دموکرات در جنبش آزادیخواهانه ملت کورد و احساس مسئولیت در قبال اوضاع اقلیم کوردستان، نقش حزب دموکرات در جنبش آزادیبخش کوردستان را ارج نهادند.
در پایان این دیدار دو طرف تداوم روابط را حائز اهمیت دانسته و بر آن تاکید کردند.

حزب دموکرات دموکراسیخواهی و ارزشهای جهانشمول را در خود نهادینه کرده است

اشاره: کاک خالد عزیز، سخنگوی حزب دموکرات کوردستان ایران در تازه‌ترین مصاحبه‌ی خود با تلوزیون رسمی حزب دموکرات (کوردکانال) از ضرورت تشکیل؛ حزب دموکرات کوردستان، نقش پیشوا قاضی محمد و دکتر قاسملو در تبیین سیاست‌های کلان و راهبردی حزب، وضعیت مبارزاتی در هشت دهه‌ی گذشته سخنانی ایراد کرده و به تبیین چرایی حمله به کوردستان از همان ماههای نخست حاکمیت جمهوری اسلامی و تداوم سیاست حذف کوردها توسط دولت مرکزی پرداخته است. روزنامه "کوردستان" چکیده و مهمترین موارد از گفتگوی اخیر ایشان حول چند محور اساسی را برای خوانندگان خود بازنشر کرده است.

ضرورت تشکیل حزب دموکرات؟

تاسیس حزب دموکرات کوردستان در ۷۸ سال پیش پاسخی به یک ضرورت تاریخی، سیاسی و تشکیلاتی در کوردستان ایران بود. قبل از تأسیس حزب دموکرات هم در اغلب مناطق کوردستان ایران به شیوه‌های پراکنده، ولی سازمان نیافته و در ابعاد مختلف مخالفت با حکومت مرکزی در جهت احقاق حقوق ملی کوردها در جریان بود.

ولی در جریان جنگ جهانی دوم و پس از خلاء ایجاد شده در پی اشغال ایران توسط نیروهای شوروی سابق و انگلیس، زنده یاد قاضی محمد مؤسس حزب دموکرات با تحلیل درست از وضعیت پیش‌آمده حزب دموکرات کوردستان را به عنوان یک حزب ملی دمکراتیک تأسیس کرد. می‌توان گفت از این دوران به بعد، حیات سیاسی در کوردستان ایران و اصولاً سازماندهی مردم در کوردستان در رابطه با فعالیت سیاسی و تلاش برای احقاق حقوق ملی خودشان فرم و بعد حزبی به خود گرفت.

نقش پیشوا قاضی محمد

با نگاهی واقع‌بینانه به شرایط ایران و کوردستان در ۷۸ سال پیش، وضعیت ناپایدار ایران، عقب‌ماندگی جامعه‌ی کوردستان در مقایسه با امروز، پایین بودن سطح سواد و تحصیلات در میان مردم و وجود یک جامعه‌ی فئودالی و عشیرتی؛ اقدام قاضی محمد در تاسیس حزب دموکرات و آماده‌سازی جامعه‌ی کوردستان برای حیات سیاسی جدید یک ابتکار بسیار مدرن بوده است. البته در آن زمان چالش‌های بسیار و فرصت‌هایی نیز هم وجود داشت. فرصت‌ها این بود که چگونه باید از این شرایط مناسب جهت ایجاد دموکراسی و تحقق آزادی و حقوق مردم کوردستان ایران استفاده کرد. چالش‌های هم بود که می‌بایست جمهوری کوردستان و جمهوری آذربایجان باهم به مصاف مشکلات و بحران‌های پیش رو قدم بردارند.

خوشبختانه اسناد و شواهد تاریخی نشان می‌دهند که این مسائل با تدبیر و تدبیر طرفین حل و فصل شده‌اند و ما امیدواریم که این الگوی تاریخی هم اکنون نیز بکار گرفته شود و هر دو طرف کورد و تورک با همیاری به توسعه‌ی روابط و همکاری فی‌مابین بپردازند. یکی دیگر از چالش‌ها حکومت پهلوی بود که نمی‌خواست به این حکومت‌ها اعتراف کند. قاضی محمد سعی بر آن داشت از دیپلماسی فعال استفاده کرده و با حضور در تهران و گفتگو با مقامات حکومتی بر اساس واقعیات موجود مناسب‌ترین تصمیم‌ها گرفته شود، اما شوربختانه آن زمان اکثر جامعه‌ی ایران نمی‌دانستند در کوردستان چه می‌گذرد و علیرغم تلاش‌های بسیار پیشوا قاضی محمد برای حل اختلافات، اما در تهران گوش شنوایی وجود نداشت.

چگونگی اداره‌ی محلی کوردستان نیز از مشغله‌های فکری پیشوا قاضی محمد بود. با تلاش‌های و تحت رهنمون‌های ایشان در آن دوران (۷۸ سال پیش سازمان جوانان حزب دموکرات و سازمان زنان حزب تأسیس شد. اسناد بی‌شماری وجود دارد که بر این مهم صحنه می‌گذارد، حکومت خودمختار برای اداره کوردستان برنامه‌ریزی داشته و بیشتر این

برنامه‌ها نیز از ابتکارات شخص پیشوا قاضی محمد بود. "آریچیبالد روزولت" که در آن زمان دیپلمات و مسئول امور امنیتی آمریکا در سفارت تهران بود و سفری به کوردستان داشته، با پیشوا قاضی محمد دیدار و ملاقات کرده است. در همین ارتباط وی می‌گوید: "قاضی محمد در میان مردم یک شخصیت بسیار قابل احترامی بود. وی به چندین زبان مسلط بود و کتابخانه‌ی بسیار بزرگ و غنی داشت. رفتار شخصی ایشان با تمام اقشار جامعه قابل احترام بود. وقتی از او سوال کردم، حکومت ایده‌ال و نوع نظام آینده شما چیست؟ گفت: دموکراسی. و این در دنیای امروز که در تب و تاب افکار کمونیستی غرق بود بسیار حائز اهمیت بود."

جمهوری‌های منطقه‌ای در کشور پادشاهی تمرکزگرا

ما اکنون در مورد ۷۸ سال پیش و سالهای پایانی جنگ جهانی دوم صحبت می‌کنیم. در آن دوره شمال ایران، بخشی از مناطق کوردستان و آذربایجان توسط اتحاد جماهیر شوروی سابق اشغال شده بود و سعی داشتند در این مناطق تجارب داخلی و سیاست‌های آن زمان شوروی را نهادینه کنند، این موضوع از یک لحاظ مثبت بود، زیرا در داخل اتحاد جماهیر شوروی سابق نزدیک به ۱۵ ملیت مختلف زندگی می‌کردند آن‌ها خودمختاری یا جمهوری‌های داخلی داشتند و نمونه‌های جمهوری کوردستان و آذربایجان اقتباسی از وضعیت شوروی بود بر همین اساس پیشوا قاضی محمد و حزب دموکرات کوردستان برنامه‌های جدایی از ایران نداشتند و تمامی تلاش آنها حل مسائل ملی و اداره‌ی خودمختار مناطق خود در چهارچوب کشور بوده است.

وضعیت مبارزاتی حزب دموکرات پس از سقوط جمهوری کوردستان

پس از اعدام پیشوا قاضی محمد و همراهانش حیات سیاسی حزب دموکرات وارد مرحله مخفی شد و بیشتر کادرها و اعضای حزب بازداشت، زندانی و بعضاً تبعید شدند، ولی با وجود این بخش عمده‌ای از کادرهای حزبی با فعالین اداری در ایران روابط حسنه‌ای داشتند. به‌عنوان مثال در دوران حکومت مصدق این روابط و فعالیت‌ها و فضای نسبتاً باز سیاسی کوردستان منجر به احیای مجدد تشکیلات حزب دموکرات شد. اما پس از استیلاي مجدده دیکتاتوری و خودکامگی رژیم پهلوی مجدداً بخشی از رهبران حزب دموکرات کوردستان ایران دستگیر و عده‌ای از آنان تا وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ در زندان بودند. حتی بعضی از آنها بیش از ۲۵ سال زندانی شده بودند. در این دوران پر تلاطم و مخفی بسیاری از رهبران حزب دموکرات مجبور به ترک وطن گشته و بخشی از آنان در کوردستان عراق و در تبعید خودخواسته به فعالیت سیاسی خود ادامه دادند، اما تحت هر شرایطی روابط و پل ارتباطی رهبران حزب و مردم کوردستان کماکان برقرار بود.

وضعیت و موقعیت حزب دموکرات بعد از انقلاب ۵۷

مردم کوردستان و حزب دموکرات نقش

بسیاری در پیروزی انقلاب داشتند، ولی متأسفانه به‌تدریج ما کوردها در داخل ایران غیرخودی شدیم و بخشی عمده‌ای از مردم مسلح در تهران و سایر شهرهای ایران در سازمان‌های تازه‌تأسیس مختلف نظامی و امنیتی جمهوری اسلامی سازمان داده شدند. سیاست حزب دموکرات همواره بر این اصل استوار بوده است که مسئله کوردستان با دولت مرکزی از طریق مذاکره حل و فصل شود.

تمام تلاش دکتر قاسملو به‌عنوان سخنگوی هیئت نمایندگی خلق کورد در آن زمان و سپس در مقاطع دیگر این بود که به توهमत تجزیه‌طلبی کوردها پایان یابد. اما آیت‌الله خمینی هم مانند رژیم پادشاهی پهلوی خودمختاری را انکار و تصریح می‌کرد که این یک این مفهوم غربی است. وی در همین ارتباط به یکی از همکارانش می‌گوید:

نمی‌شود ما آنان را تغییر دهیم؟ بعد موضوع خودگردانی مطرح شد و تمامی هدف حزب دموکرات از این انعطاف‌پذیری این بود که جمهوری اسلامی به این سرعت و آسانی جنگ را بر ما تحمیل و به کوردستان حمله نکند و ما فرصت بیشتری برای گفتگو داشته باشیم. حتی آن زمان اغلب چپ‌های ایران یا کمونیست‌ها، تحمل سیاست حزب دموکرات را نکرده و برچسپ سازشکار را به دکتر قاسملو و حزب دموکرات وارد می‌کردند. حتی هنگامی که سفارت آمریکا توسط جمهوری اسلامی اشغال و کارمندانش به گروگان گرفته شدند، حزب دموکرات جزء اولین احزایی بود که این اقدام را محکوم و بر ضرورت پایبندی به اصول و قواعد و روابط بین‌المللی تأکید کرد. این موضوع هم از طرف بعضی از نیروهای سیاسی علی‌الخصوص چپ و کمونیست‌ها به باد انتقاد گرفته شد. ولی ما به‌عنوان یک سند موفق به آن می‌نگریم زیرا همیشه مخالف تروریسم و گروه‌گنجیری بوده‌ایم و این سیاست پایه‌ای حزب دموکرات است. به‌رحال علیرغم تلاش حزب و علیرغم اینکه احزاب سیاسی کورد با تأسیس شوراهای مردمی و دموکراتیک مناطق کوردستان را اداره می‌کردند، از سوی دولت مرکزی هدف حمله قرار گرفته و جنگ سراسری علیه کوردستان تحمیل شد.

نقش دکتر قاسملو در تبیین سیاست‌های راهبردی حزب دموکرات

تمام رهبران حزب دموکرات که بسیاری از آنان در میدان نبرد جمهوری اسلامی و در پی یورش رژیم به کوردستان شهید و برخی از آن‌ها در کوردستان عراق ترور شدند، یا زنده‌یاد دکتر شرفکندی که در میکونوس آلمان ترور شد، نقش مهمی در پیشبرد اهداف حزب دموکرات داشتند، اما نقش دو تن از رهبران در حیات سیاسی حزب دموکرات بسیار برجسته بوده است. نخست قاضی محمد که ۷۸ سال پیش حزب دموکرات را تأسیس کرد و پس از آن دکتر قاسملو که مهندس و طراح بازسازی تشکیلاتی، سیاسی و استراتژی حزب دموکرات بود. همانطور که قاضی محمد بر ایجاد حزب و تشکل تأکید داشت، دکتر قاسملو نیز به همان شیوه بر اینکه حزب باید اصول، تاکتیک، استراتژی، برنامه، کنگره، کنفرانس و دورنمای سیاسی داشته باشد، تأکید داشت. به‌همین دلیل و

بواسطه‌ی اقدامات اساسی و بنیادی، نقش دکتر قاسملو در حزب دموکرات و به صورت کلی در جنبش کوردستان بسیار برجسته بوده است. دکتر قاسملو یک شخصیت کارزماتیک و برجسته بود که در دوران تأسیس حزب دموکرات یک جوان بود، برای تحصیل به تهران رفته و سپس تحصیلات آکادمیک خود را در خارج از کشور به پایان می‌رساند. اقامت در اروپا و تحولات بهار پراگ فرصت و تجربه خوبی برای زنده‌یاد دکتر قاسملو برای تبیین سیاست‌های کلان حزب دموکرات کوردستان بود، در یک جمله ایشان مهندس، طراح و نوساز حزب دموکرات بودند.

چرایی یورش نیروهای جمهوری اسلامی ایران به کوردستان؟

کوردستان ایران آن دوره در مقایسه با دیگر مناطق ایران پیش‌آهنگ دموکراسیخواهی و سازماندهی سیاسی و مردمی بود. رهبری و نمایندگی اغلب سازمان‌ها و احزاب ایرانی مخالف رژیم تازه تأسیس نیز که نمی‌توانستند در تهران و مناطق دیگر خارج از کوردستان بمانند، در کوردستان حضور داشتند و جمهوری اسلامی جهانی متفاوت کوردستان را تحمل نمی‌کرد. به همین دلیل به کوردستان حمله کردند و بخشی از مردم کوردستان نیز مانند مردم ایران که مسلح بودند، با تشکیل و حمایت از نیروی پیشمرگ از خود دفاع کردند، دفاعی که تاکنون نیز ادامه دارد. یک نکته‌ی حائز اهمیت این است که در اوج حمله‌ی جمهوری اسلامی به کوردستان ایران و با شروع جنگ ایران و عراق، زنده‌یاد دکتر قاسملو پیامی برای تهران فرستاد مبنی بر اینکه، اگر جمهوری اسلامی به مطالبات کردها توجه داشته باشد، ما آماده‌یم نیروی نظامی خود را به جبهه‌های جنگ علیه عراق اعزام کنیم. این یک پیام بسیار تاریخی و مهمی بود.

حال هستند کسانی که عمدتاً در رهبری جمهوری اسلامی یا بخشی از اپوزیسیون جمهوری اسلامی خارج از کشور که از تاریخ کوردستان و مبارزات مردم کوردستان اطلاع دقیقی ندارند و به این آسانی دنبال تئوری توطئه می‌گردند و سعی بر این دارند که، کوردستان و حزب دموکرات را متهم به تجزیه‌طلبی کنند. دکتر قاسملو همواره معتقد بود که استقرار دموکراسی در ایران و وجود خودمختاری که برای ملیت‌های مختلف حائز اهمیت بود عامل اساسی پیشگیری از تجزیه ایران است. پس اگر برای همیشه کوردستان و دیگر ملیت‌ها در حاشیه باشند و مرکز هم مرکز باشد، طبیعتاً عامل تهدید ناشی از این تفکر است.

چرا در حالیکه جمهوری اسلامی مدام بر طبل قتل و کشتار و ترور می‌کوبد، حزب دموکرات کماکان بر مبارزات مدنی، سیاست دیالوگ و حل مسالمت‌آمیز مسئله کوردستان پافشاری می‌کند؟

پیشتر نیز اشاره کردم، زمانی که آرچیبالد روزولت از قاضی محمد می‌پرسد شما چه نوع سیستم حکومتی را می‌پسندید، پاسخ پیشوا، حکومت دموکراتیک، بود. دکتر قاسملو در ادامه‌ی مبارزات سیاسی حزب این دموکراسی‌خواهی و پایبندی به ارزشهای جهانشمول را نهادینه کرده است. در دوران

جنگ تحمیلی دولت مرکزی علیه کوردستان نیز حزب دموکرات هرگز به شکنجه و اعدام اسرا متوسل نشد. زخمی‌ها در میدان جنگ دقیقاً مانند پیشمرگان مداوا و سپس پس از توجیبات سیاسی لازم آزاد می‌شدند که بیشتر آنان در شهرهای خودشان تبدیل به سفرای مسئله‌ی کوردستان شدند. ما هیچ وقت به ترور اعتقاد نداشتیم، حتی زمانی که رهبرانمان نخست دکتر قاسملو بر سر میز مذاکره با دیپلمات تروریست‌های جمهوری اسلامی و سپس در میکونوس، دکتر شرفکندی هنگام نشست با برخی از اعضای اپوزیسیون توسط فرستادگان رژیم ترور شدند، ما برای پاسخگویی متوسل به ترور نشدیم.

طی چند سال گذشته مراکز رهبری حزب دموکرات بارها موشکباران شد و این حملات تلفات و خسارات جانی و مالی بسیاری برجای گذاشت، ولی ما باز گفتیم ترور را با ترور جواب نمی‌دهیم. دیدیم مردم کوردستان نیز با گرفتن این پیغام، با مبارزات مدنی و سیاسی و قانونی تا آنجایی که برایشان مقدور بود، با اعتصابات، تحصن، اعتراضات خیابانی و با شرکت زنان و مردان، جوانان کوردستان از تمامی طیف‌ها و حتی ماموستاهای آینی و شخصیت‌های مذهبی کوردستان ایران که همیشه نقش بسیار عمده‌ای در حیات سیاسی حزب دموکرات داشته‌اند، میدان مبارزه علیه نظام جمهوری اسلامی را رقم زدند.

مبنای دیپلماسی و روابط خارجی حزب؟

فلسفه‌ی وجودی حزب دموکرات یک فلسفه‌ی سیاسی است. ما برآیندی از یک ایدئولوژی خاص و یک حزب طبقاتی نیستیم، ما یک حزب ملی هستیم. زمانی که می‌گویم ما یک حزب ملی هستیم، این معطوف به همه‌ی جامعه‌ی کوردستان می‌شود. جامعه‌ی کوردستان نیز یک جامعه‌ی متنوع است و این تنوع را به وضوح می‌توان در صفوف مختلف حیات تشکیلاتی و سیاسی حزب دموکرات مشاهده کرد.

همانطور که گفته شد، ما در پی حل مسئله‌ی کوردستان و حق و حقوق ملی خود هستیم و در محافل سیاسی نیز طبیعی است برای این منظور دنبال یارگیری و مخاطب باشیم. در داخل ایران تمامی سازمان‌ها و احزاب ایرانی که به استقرار دموکراسی، جدایی دین از دولت، اداره مشترک ایران و عدم تمرکز و تحقق برابری حقوق ملیت‌های این کشور اعتقاد دارند، به آنها به عنوان هم‌بیمان می‌نگریم. طرفدار دوستی، همکاری و روابط با تمام سازمان‌ها و جریانانی که با جمهوری اسلامی مبارزه می‌کنند، می‌باشیم. در بعد بین‌المللی نیز تلاش ما همواره بر این اصل استوار بوده است که یک تصویر کلی از اوضاع ایران و کوردستان ایران را برای جامعه‌ی بین‌الملل ترسیم کنیم. به همین دلیل حزب دموکرات با اتکا به ایده‌ها، ابتکار و جهانی‌بینی زنده‌یاد دکتر قاسملو در عرض ۴۰ سال گذشته، سعی کرده است در آمریکا و اروپا با مؤسسات مختلف، کشورهای مختلف و روابط، ما عضو اینترناسیونال سوسیالیست و سوسیال دموکرات‌ها هستیم و می‌خواهیم از این منظر بین‌المللی برای رساندن جهانی‌بینی، پیام و راهکارهای سیاسی مردم خودمان را به مخاطبان در سطح جهانی استفاده کنیم.

۲۵ مرداد (۲۵ی گلاویژ)؛

روزی تامل برانگیز در باب آموزش و پرورش

مرداد نقطه عطفی در تاریخ مبارزات سیاسی کورد تلقی می‌شود که با مدرنیته همراه بوده است و سپس به عنوان مکتبی از آن یاد می‌شود باید این سوال را مطرح نموده که آیا این مکتب در زمان حاضر چه دستاوردهایی داشته و می‌توانست داشته باشد؟

ما گفتیم در زمانی که پیشمرگه در کوردستان حضور داشت، آموزش و پرورش حزب بسته به شرایط آن زمان در بهترین حالت خود قرار داشت.

یکی از دلایل آن این است که شایسته‌سالاری در نظامی حزب دموکرات وجود داشته است. دخالت‌های ارگانی در کمترین حد خود بوده است. برای نمونه ما نمی‌توانیم مثالی بیاوریم که یک افسر نظامی حزب در انتشارات مشغول دیزاین مجلات حزبی باشد و بالعکس.

این مکتب در طول حیات سیاسی خود آموزش و پرورش را در هیچ یک از بعدهای آموزشی هنر، جنبش اجتماعی، فرهنگسازی و غیره فراموش نکرده است. اما امروز با توجه به رشد آگاهی جامعه و سواد پیشمرگه‌ها باید به صورت نظامند کار کند. چرا که در غیر این صورت آموزش و پرورش در حزب همان میحت غوطه‌ورسازی در آموزش و پرورش را می‌پیماید.

تجزیه و تحلیل مسائل سیاسی و اجتماعی باید به یکی از ارکان آموزش و پرورش در حزب بدل شود تا فکریت پیشمرگه و سپس جامعه از ایستایی باز داشته شود. سیستمی که سوال برانگیز نباشد در سطح خود باقی خواهد ماند و نسبت به هر پیشرفتی واکنش جدی نشان خواهد داد.

اگر آموزش و پرورش در حزب تنها به تحلیل و تفسیر بیانیه و پیام‌ها تقلیل یابد، بدون شک فکریاتی که لازمه پیشرفت حزب هستند در خود فرو خواهند رفت یا صاحبان این نظر و فکرها را به جایی دیگر انتقال خواهند داد.

آموزش و پرورش باید به بعد اجتماعی در حزب دموکرات و سپس جامعه بسیار اهمیت دهد این امر تا حدی مهم است که رگ حیات حزب محسوب می‌شود.

نمی‌توان از مکتبی سخن گفت که ۷۸ سال عمر سیاسی و تاریخی دارد اما این مکتب از تولید عقیم شده باشد؛ آن زمان این مکتب بیشتر جنبه ظاهری دارد تا باطنی.

منفصل و منقطع. هیچ آموزش و پرورش بدون پیوستگی به نتیجه نخواهد رسید و آن چه را هم جامعه تولید کنید موفقیت‌هایی نسبی بوده و سپس افول می‌کند. در مورد احزاب هم همین نکته صدق می‌کند.

حزب دموکرات کوردستان ایران به عنوان یک حزب سیاسی خود را همیشه پرچمدار و جلودار مبارزه مردم کوردستان تلقی کرده است پس برای آموزش و پرورش مردم نیز باید همان اندازه کوشا باشد. هر چند ما اشاره نموده‌ایم که حزب دموکرات چه دورانی در آموزش و پرورش طی کرده است.

حزب سیاسی باید همگام با جامعه خود پیش برود. اگر چنین نباشد حزب به یک واپس‌گرایی می‌افتد و سپس از صحنه سیاست خارج خواهد شد. زمانیکه که حزب دموکرات در کوهستان‌های کوردستان اقدام به مدرسه سازی می‌کند نشان از این موضوع است که حزب دموکرات بر واقعیت جامعه و اهمیت شرایط آموزش و پرورش واقف بوده و آن را درک کرده است.

در آن دوران دکتر قاسملو طی بخش‌نامه‌ای به همه ارگان و نهادی حزبی دستور می‌دهد که طی فرصت ۶ ماه هر پیشمرگه‌ای باید سواد خواندن و نوشتن را بیاموزد در غیر این صورت وی پیشمرگه باقی نخواهد ماند. این دستور دکتر قاسملو نشان از آن است که ایشان به عدم سواد افراد مبارز و آسیب‌هایی که حزب دچار آن می‌شود پی برده بود.

دکتر قاسملو در باب هنر خود از کشورهای خارجی برای گروه هنری گیتار و درام باس را به ارمغان می‌آورد تا ضمن آشنایی جامعه با این وسایل گروه هنری به آلات موسیقی مدرن آن روزگام مجهز شود. سپس در مورد این وسایل به تشریح آنان می‌پردازد.

در باب جنبش‌های اجتماعی نیز بر آن واقف است که باید تلفیقی از مبارزه مسلحانه و مدنی در کوردستان باشد تا این رژیم سرنگون شود.

با نگاهی سنجیده و تعمقی به این سخنرانی درمی‌یابیم که دکتر قاسملو به خوبی جنبش اجتماعی اشاره کرده است. جنبش ژینا نیز یکی از همین مبارزات بوده است که حزب دموکرات در آن نقاط ضعف و قوتی داشته است.

اکنون به این نکته توجه کنیم اگر ۲۵

و دهه‌ها مورد دیگر از این مبارزه که حزب دموکرات با حمایت مردم فهیم کوردستان به پیروزی‌های بزرگی دست یافته است.

جنبش فرهنگی؛ اگر این نکته را تشریح کنیم بیشتر در بطن جنبش اجتماعی خود را یافت می‌کند چرا که حزب دموکرات به طور اخص روی این نکته کار نکرده است. ظهور جنبش‌های اجتماعی نشان از بلوغ فرهنگی آن جامعه دارد. پس باید در شرایط آن زمانی که جنبش اجتماعی صورت گرفته است آن را تفسیر کنیم.

جنبش هنری، این باب در طول مبارزه حزب دموکرات به طور ویژه از سوی برخی از رهبران و پیشمرگه‌های حزب راهی بسیار موفق را پیموده است. اما به دلیل اینکه موضوع هنر به شیوه‌ای سیستماتیک و نهادمند دارای اداره یا ارگانی مربوطه نبوده است. در بهترین حالت خود از سوی شخص به اوج و اعتلا رسیده است. پیشمرگه‌هایی مانند شهیدان: "طیفور بطحایی، حسن کتابی، صلاح نادری" نمونه‌هایی از این قبیل بوده‌اند.

این موضوعات را برای این منظور تعریف و مثال آوری نمودیم تا آن را با وزنه‌های آموزش و پرورش بسنجیم. قبل از اینکه به این موضوع رسوخ کنیم باید گفت حزب دموکرات کوردستان ایران از لحاظ آموزش و پرورش از هر دو روش قیاس و استقرا استفاده می‌کند. اما در بیشتر آموزش‌های خود را روش "استقرا" بهره می‌جوید.

در مکتب ۲۵ مرداد همه ویژگی‌های فکری مشترک خود یا چشم‌انداز فلسفی، اعتقاد، جنبش اجتماعی، جنبش فرهنگی و جنبش هنری بسته به شرایط خود تدریس و شده‌اند و آموزش و پرورش تا امروز هم در حزب وجود داشته و دارد. اما باید اعتراف نمود

آموزش و پرورش در دوران مبارزه حزب دموکرات و حضور پیشمرگه‌ها در قلب کوردستان با رهبری کسانی چون دکتر قاسملو و شرفکندی در اوج بوده است. سپس این آموزه‌ها رو به ضعف گرایده است و هر از گاهی بر ریل پیشرفت قرار گرفته و دوباره همان روال ضعف را پیموده است. این سوال پیش می‌آید چرا؟ جواب سوال به تفسیر و آسیب‌شناسی‌های ویژه نیاز دارد. اما در زبانی ساده و قانع کننده این است که آموزش و پرورش جریانی پیوسته است نه

است. اما دکتر قاسملو در کتاب "سوسیالیسم دموکراتیک" بسیار رسا و شیوا به کژفهمی و وظیفه ما در طول مبارزه حتی بعد از آزادی کوردستان جواب داده است.

ما پرسشی را با این محتوا طرح نمودیم حزب دموکرات در این زمینه‌ها تا چه اندازه موفق بوده است؟ و حال می‌خواهیم علت و معلول آن را بیابیم.

ابتدا این نکته را تشریح می‌نماییم: "ویژگی‌های فکری مشترک تا چشم‌انداز فلسفی". اولاً باید اذعان داشت که نه تنها حزب، حتی جامعه، گروه یا تیم کوچکی هم دارای ویژگی‌های فکری مشترک تا چشم‌انداز فلسفی نباشند حتی اعلام موجودیت آنها نیز احتمال ندارد. چرا که آنچه جامعه انسانی را به هم نزدیک می‌کند و آنان را متعهد و مسئولیت‌پذیر می‌کند، همین ویژگی مشترک فکری می‌باشد.

حال باید این نکته را از دو جهت بررسی کنیم؛ یکی از این جهت که حزب دموکرات در سال ۱۳۲۴ که تاسیس شد، موسسان آن شرایط و بافت جامعه کوردستان را به نیکی دریافته بودند، از همین لحاظ ویژگی‌های فکری مشترک بین موسسان حزب دموکرات، همه افکار و عقاید جامعه آن روز را دربر داشت و سپس این حزب با محتوای فکری و عقاید روز خود را تطبیق داد که تا امروز نیز آن را با خود دارد.

نکته دوم اعتقاد است. اعتقاد، باورهای قلبی و ذهنی فرد به یک موضوع را در خود دارد. هیچ آدمی نیست که دارای اعتقاد نباشد حتی کسانی که اعتقاد ندارند اعتقاد آنان بی اعتقادی می‌باشد. اما در موضوع حزب دموکرات اعتقاد فقط باورهای دینی و مذهبی نیست که ذهن ما بیشتر به آن خطور می‌کند. این اعتقاد مجموعه‌ای از باورهای میهن‌پرستانه، کورد دوستی، آزادی کوردستان و غیره را در خود دارد که تاکنون هزاران شهید و در راس آنان رهبران حزب دموکرات جان خود را برای این اعتقاد فدا کرده‌اند.

جنبش اجتماعی؛ این بحث از موضوعات مهم در علم سیاست و به ویژه در مبارزه احزابی است که برای رهایی و رستگاری یک ملت مبارزه می‌کنند. در طول ۷۸ سال گذشته حزب دموکرات این جنبش را به اشکال و صورت‌های مختلف تجربه کرده و خود نیز رهبری آن را بر عهده گرفته و گاهی اوقات به شیوه‌ای ضعیف در آن همکاری کرده است. اندیشمندان بر این باورند اگر جنبش‌های اجتماعی به خوبی رهبری شوند رگ حیاتی هر کشوری را بلافاصله در دست خواهند گرفت. اما این امر مستلزم رهبری قاطع و جامعی است که باید دارای دانش نسبتاً متوسطی باشد.

دکتر قاسملو در رابطه با این موضوع در بسیاری از سخنرانی‌های خود به "خبات هیمنانه" (مبارزه بدون خشونت) اشاره می‌کند. اما این رهبر فرزانه در همان حال نیز به این نکته اشاره می‌کند که این مبارزه نیاز به ابتکار جامعه دارد.

اعتصابات و راهبندان چند روزه مردم کامیاران علیه ستون‌های جنگی و زرهی رژیم تازه به قدرت رسیده جمهوری اسلامی ایران با رهبری شهید شاپور فیروزی نمونه‌ای بسیار واضح از این مبارزه بدون خشونت است. اعتصاب مردم مه‌باد در هنگام خاکسپاری شهید عزیز یوسفی مثالی دیگر

امسال؛ یک سال دیگر بر عمر سیاسی حزب دموکرات کوردستان ایران از قدیمیترین احزاب سیاسی منطقه و دومین حزب سیاسی

در میدان مبارزه در کل خاورمیانه گذشت. در سیاست این هنر بزرگی است که حزبی با چنین قدمتی هنوز هم یکی از احزاب تاثیرگذار در میدان سیاست است و مبارزات وی عرصه را بر دشمن محدود کرده است و علیرغم همه سختی‌ها و مشکلات و فراز و نشیب‌ها، علمدار مبارزه مردم کوردستان است.

از این منظر و سابقه تاریخی نباید این نکته را نیز فراموش نمود که اگر اکنون هم حزب دموکرات کوردستان ایران با همه سختی‌ها و مشکلات به مبارزه ادامه می‌دهد و حرفی و عملی در میدان مبارزه دارد، آن را مدیون پایگاه مردمی و قدرتمند جامعه کوردستان است. اگر نگاهی به تاریخ بیفکنیم بسیاری از احزاب را خواهیم دید که تنها از آنان نامی مانده است و بس. اما حزب دموکرات بسیار مجزاست و اکنون نیز در بحبویه جنگ و رقابت‌های منطقه و جهانی، در همه محافل عالی سیاسی جهان از آن سخن می‌گویند و مبارزات آن را ارج می‌نهند. تکرار می‌کنم همه قدرت ناشی از پایگاه قدرتمند اجتماعی حزب دموکرات کوردستان ایران است.

دکتر قاسملو در یکی از سخنرانی‌های خود بیان داشته است: "حزب دموکرات و مردم کوردستان به مانند ماهی و آب هستند". یعنی وجود حزب دموکرات به مردم گره خورده است و آن را به آب برای حیات ماهی تشبیه کرده است.

بارها شنیده، گفته و خوانده‌ایم که ۲۵ مرداد مکتب است.

همه ما نیز با واژه مکتب کم و بیش آشنایی داریم. اما تاکنون به ابعاد این مکتب رخنه نکرده‌ایم و چه بسا باید در این زمینه تحقیق و پژوهش‌هایی ویژه انجام گیرد. چرا که حزب دموکرات تنها دارای یک بعد ویژه نیست که بر روی آن تمرکز نماید و برای آن مبارزه کند. این حزب در طول حیات خود ویژگی‌های فکری مشترک خود یا چشم‌انداز فلسفی، اعتقاد، جنبش اجتماعی، جنبش فرهنگی و جنبش هنری را با خود به همراه داشته است.

حزب دموکرات برای مثال حزبی کمونیست نبوده است که تنها به قشری از جامعه توجه نماید، یا حزبی اقتصادی نبوده است که مزایای مادی یک جامعه را در نظر گرفته باشد.

اما به راستی این پرسش را مطرح کنیم که حزب دموکرات در این زمینه‌ها تا چه اندازه موفق بوده است؟ اگر مغرض نباشیم باید گفت؛ حزب دموکرات در این بخش‌هایی که در فوق مورد اشاره قرار گرفت در برهه‌هایی بسیار موفق بوده است، تنزل کرده، ضعف داشته و یا حتی اثری از آن باقی نمانده است. این موفقیت، تنزل، ضعف و عدم اثر ناشی از چه چیزهایی بوده است؟ این یک پرسش است که باید به آن پاسخ دهیم!

اگر ۲۵ مرداد را مکتبی تلقی نماییم باید به انتقادات، مزایا و معایب این مکتب نیز تفکر اندازیم.

چرا که هر مکتبی دارای هدفی خاص

جمال رسول دنخه

تأسیس حزب دموکرات،

سر آغازی برای جستجوی "هویت و هستی" در میان اقشار جامعه کوردستان

حسام احمدی

نزدیک به ۸ دهه از تأسیس "حزب دموکرات کوردستان" می‌گذرد، حزبی که توانست نقطه عطفی تاریخی را در جنبش آزادی خواهی ملت کورد در راستای تأمین حقوق و آزادی‌های آن ایجاد کند. به عبارت دیگر،

برای اولین بار در تاریخ ملت کورد، مبارزه برای آزادی در چارچوب یک "حزب مدرن" شکل می‌گیرد که با تعریفی نوین به آرمان‌های ملت کورد می‌نگرد.

اگرچه جنبش حق طلبانه ملت کورد برای آزادی و پایان دادن به اشغالگری، تبعض، خشونت و سرکوب از طرف قدرت‌های منطقه‌ای که کوردستان و ملت کورد را مانع اصلی تحقق رویاهای فاشیستی خود تلقی می‌کردند به شیوه‌های گوناگون و در مراحل مختلف وجود داشته است، اما تأسیس حزب دموکرات توانسته است فصل نوینی از مبارزه ملی-دموکراتیک مردم کوردستان را نمایان سازد و دیواری به عنوان تغییر در تفکر، بین مراحل گذشته و عصر جدید مبارزه خود بکشد. دیواری که پایه آرمان‌های ملت کورد را مستحکم‌تر و مردم کورد را در یک هویت مشترک یعنی "ملت" تعریف و سازمان دهد و فرصت را برای هویت طلبی و تحقق خواسته‌های برحق اقشار گوناگون جامعه کوردستان / روزگلات فراهم کند تا در راستای بنیاد نهادن جامعه‌ای مدرن، گام‌های موثر بردارد.

اهدافی که حزب دموکرات برای تغییرات عمیق ساختاری در جامعه کوردستان دنبال می‌کرد، زمینه‌سازی برای شکل‌گیری جامعه مدنی از طریق سازمان و تشکلات صنفی و مدنی برای اقشار گوناگون جامعه مانند زنان، جوانان می‌باشد که در واقع بیانگر درک درست از قابل اهمیت بودن قشرهای گوناگون جامعه و نقش موثری که می‌توانند در راستای حفظ هویت واقعی آنها که مدام در معرض تهدید قرار گرفته است نهادینه و توسعه یافتن دموکراسی در جامعه کوردستان ایفا کنند، می‌باشد.

جامعه مدنی برای سیستم دموکراتیکی که جمهوری کوردستان در دستور کار خود قرار داده بود، نه تنها تهدیدی علیه حکومت و قدرت سیاسی محسوب نمی‌شود، بلکه شکل‌گیری آن به‌خصوص در آن زمان که برای اولین بار فرصت کشیدن نفسی آزاد برای ملت کورد مهیا شده بود، مسئله‌ای حیاتی برای شکوفایی جامعه کوردستان و تداوم گام‌های دموکراتیک قلمداد خواهد شد که می‌توانست در روند تغییرات و تحقق حقوق برابر میان افراد جامعه و به‌خصوص میان زنان و مردان موثر باشد. جامعه مدنی که در آن نهادها و گروه‌ها و افراد به طور مستقل در مورد خواسته‌های خویش تلاش کنند و تصمیم بگیرند و جدا از دولت عمل کنند، چنین ساختاری که با گسترش افکار عمومی در جهت ایجاد دموکراسی و بحث آزادی مدنی تاثیرگذار باشد.

هدف، ایجاد فضایی برای بروز و شکل‌گیری "هویت و هستی" فرد در جامعه می‌باشد، که بر خلاف گذشته، بر مبنای حق و وظایف آنان در جامعه تعریف می‌شود. این فضا زمینه گفت‌وگویی است که نه تنها جامعه مدنی آن را میان شهروندان، بلکه میان شهروندان و دولت هم ایجاد می‌کند تا بتواند پلی میان شهروندان برای پیگیری و دفاع از خواسته‌های آنان با دولت باشد.

سیاست حزب دموکرات در رابطه با تأسیس اتحادیه‌های زنان و جوانان دموکرات کوردستان در دوران جمهوری کوردستان واکنشی بود در برابر نظم موجود وقت در جامعه کوردستان که به دلیل سیاست‌های اشغالگران عقب مانده، بی سواد و محروم از فرهنگ پیشرفته‌ای بود تا بر توسعه جامعه تأثیر بگذارد. از طرف دیگر، زمینه‌ساز بود برای پایان دادن به ساختار "مرد سالارانه" جامعه که در واقع این امر

ناشی از تصمیم رئیس خانواده، قبیله و طایفه بود. فلسفه این تغییر برگرفته از خوانش واقع بینانه حزب دموکرات برای پایان دادن به بدبینی زندگی درسا به فرهنگ عقب مانده و جستجوی "هستی" و خلق انسان عقلانی جدید که آگاه به هویت خود می‌باشد است. این اقدام گامی موثر در جهت ساختن جامعه‌ای مدرن و تلفیق نقاط قوت اقشار مختلف جامعه کوردستان مانند زنان، جوانان و... غیره، در خدمت توسعه و زندگی نوین است. زیرا با تأسیس "اتحادیه زنان دموکرات کوردستان" است که برای اولین بار افکار و استعداد زنان و دختران کورد برای توسعه آرمان‌های این قشر موثر سازماندهی و به بستری قوی برای مبارزه زنان کورد در کوردستان ایران یا همان روزگلات تبدیل خواهد شد.

اگرچه شرایط آزادی کوردستان در آن زمان، به دلیل وضعیت نامناسب حاکم بر منطقه، مانع اجرا و افشای دیدگاه‌ها و برنامه‌های حزب دموکرات و جمهوری کوردستان در تمام مناطق کوردستان برای خدمت به اقشار مختلف جامعه بود و از سوی دیگر، توافق و چراغ سبز برخی از قدرت‌های بین‌المللی که در منطقه حضور داشتند، یاری دهنده رژیم سلطنتی برای سازماندهی مجدد نیروهایش بود تا بار دیگر دیکتاتوری خود را از طریق خشونت و استبداد بر کوردستان تحمیل و بر آزادی‌های نهادینه شده که حزب دموکرات با تأسیس جمهوری دموکراتیک کوردستان به عنوان نقطه عطفی در تاریخ مبارزاتی ملت کورد ایجاد کرده بود، غلبه کند. با این حال، پایان جمهوری کوردستان توسط رژیم سلطنتی، نتوانست مردم کوردستان را از تلاش کردن برای تحقق حقوق و آزادی‌هایشان منصرف و به هویت‌طلبی در ذهن زنان، جوانان و بقیه قشرهای جامعه کوردستان پایان دهد، بلکه به سرآغازی برای پیوستن به یک جنبش آزادیخواهی پایان ناپذیر در میان مردم کوردستان تبدیل شد که امروزه پس گذشت نزدیک به ۸ دهه مقاومتر از گذشته نمایان می‌شود.

اگر جایگاه نهادهای صنفی و مدنی کورد مانند اتحادیه‌های زنان، جوانان، دانشجویان، محیط‌زیست، انجمن‌های ادبی و مراکز آموزش زبان کوردی و... غیره، که در حال حاضر نقش اساسی را در کوردستان و در خدمت به آرمان‌های مشروع ملت کورد ایفا می‌کنند از لحاظ زمانی به سه مرحله تقسیم کنیم، می‌توان گفت که مرحله اول شکل‌گیری اندیشه‌های مدرن و دموکراتیک در راستای تغییر ریشه‌های در جامعه کوردستان می‌باشد.

این ایده با تأسیس حزب دموکرات در سال ۱۳۲۴ شکل می‌گیرد و بعداً با تأسیس جمهوری کوردستان و تشکیل تشکلات صنفی و مدنی مانند زنان و جوانان به مرحله اجرا درآمد. در این مرحله است که "هویت و هستی" فرد درک و بازنگری خواهد شد و جایگاه خود را در جامعه پیدا می‌کند.

مرحله دوم، با سقوط سلطنت در سال ۱۳۵۷ آغاز می‌شود و تا سال ۱۳۷۲ ادامه خواهد یافت، که از آن می‌توان به عنوان یکی از حساس‌ترین و سخت‌ترین دوره مبارزه برای مردم کورد و اقشار گوناگون جامعه کوردستان نام برد.

وضعیتی که پس از سقوط رژیم پهلوی در ایران ایجاد شد، امید را در میان ملت‌های تشکیل دهنده ایران برای استقرار نظامی دموکراتیک و سکولار ایجاد کرد، از این رو در کوردستان با توجه به تجربه نه چندان زیاد کار سازمانی، ولی جوانان و سایر قشرهای جامعه خیلی سریع شروع به بازسازی تشکلات خود در شهرها و روستاها می‌کنند، به امید اینکه بتوانند در تثبیت دموکراسی و آزادی نقش‌آفرینی کنند.

اما دیری نگذشت که با به قدرت رسیدن رژیم اسلامی و اعلام جهاد علیه ملت کورد و حمله ور شدن به کوردستان، رویا و امیدهای مردم کورد به طور کلی و به‌خصوص جوانان، زنان و... غیره را از

زندگی آزاد و متمدن به وضعیتی دشوار و غیر قابل پیشبینی تغییر خواهد داد.

در چنین شرایطی است که جوامع کوردستان به ویژه جوانان، زنان، دانشجویان و روشنفکران کورد درگیر مبارزه‌ای خونین که بر آنان تحمیل شده است، می‌شوند، ولی با این حال، برخلاف ایدئولوژی و اعتقادات رهبران رژیم اسلامی که با شعارهای مذهبی و افراطی از جوانان فارس، ترک و غیره برای ادامه جنگ علیه ملت کورد استفاده ابزاری می‌کردند، در کوردستان تحت تفکر مدرن حزب دموکرات و رهبران مجرب آن مانند "دکتر قاسم‌ملو و دکتر شرفکندی" نه تنها مانع آلوده شدن ناسیونالیسم کوردی در میان مردم کوردستان و به‌خصوص جوانان با فاشیسم-ملی که در دوره پهلوی و فاشیسم-مذهبی که علیه کوردستان وارد جنگ شده بود، بلکه، پیوسته بر دموکراتیک بودن جنبش ملی کوردستان تاکید و اشاره شده است که جنگ ملت کورد در روزگلات علیه نظام دیکتاتور-مذهبی حاکم بر ایران است که مانع آزادی، امنیت و رفاه مردم کوردستان می‌باشد، نه علیه ملت‌های تشکیل دهنده ایران که متأسفانه اغلب در کوردستان تحت تأثیر تعبیرات غلط رژیم، با مردم کوردستان وارد جنگ شده‌اند. از سوی دیگر، در سخت‌ترین شرایط تحمیلی توسط رژیم، سبک زندگی و اهمیت ارزش‌های اجتماعی در جامعه و حتی در صفوف مبارزات مردم کوردستان به حاشیه نرفت.

کودکانی که به دلیل تنفر از رژیم به مبارزه ملحق شده‌اند، اجازه حضور در میدان جنگ را نداشتند و در اتحادیه جوانان شروع به فعالیت می‌کردند تا اینکه به سن قانون برای تصمیم‌گیری برسند و بدانند هدفشان از این مبارزه چیست.

مرحله سوم، به ابتدای سال ۱۳۷۸ تاکنون برمی‌گردد که در کوردستان یک مبارزه مدنی همه جانبه جریان دارد و مسئله تحقق حقوق-ملی ملت کورد به قوی‌ترین معیار برای تعیین حقوق و آزادی مردم کوردستان تبدیل شده است.

در این مرحله کار تشکیلاتی به صورت گسترده‌تری نسبت به گذشته در برنامه‌های حزب دموکرات و حتی تشکلات صنفی قرار می‌گیرد، به این معنا که نه تنها منجر به سازماندهی بیشتر اعضای تشکلات صنفی و مدنی کوردستان در کشورهای غربی برای انعکاس مطالبات خود و تهدید و فشارهایی که رژیم اسلامی ایران بر آزادی و حقوق آنها در کوردستان ایران ایجاد کرده است، بلکه با افزایش سطح آگاهی و احساس مسئولیت، مردم به تشکیل نهادهای دیگر مدنی اعم از زیست محیطی، انجمن‌های ادبی، مراکز آموزش زبان کوردی و... غیره، برای توسعه جامعه کوردستان دست یافته‌اند.

شاید این چند مثال کافی باشد تا نقش و جایگاه حزب دموکرات کوردستان ایران را به عنوان منبع اصلی و الهام بخش برای قشرهای گوناگون جامعه کوردستان در جهت تأمین و تحقق هویت و هستی آنان نشان دهد، آن هم با درک درست از جامعه کوردستان که علیرغم جنگ‌های تحمیلی شده پی در پی، تبعیض سیستماتیک، فقر و بیکاری، فضای کاملاً امنیتی همراه با خشونت و... غیره، که بر آن رواداشته شده است، ولی با این حال کوردستان و جنبش‌های دموکراتیک سیاسی، اجتماعی و اندیشه‌های مدرن نهادینه شده در آن، الگوی واقعی عشق به زندگی آزاد و دموکراتیک برای آینده ایران و ملت‌های تحت ستم در آن تلقی می‌شود.

چپ‌گرایی و مسئله‌ی عدالت اجتماعی

روی دیگر فلسفه‌ی وجودی حزب دموکرات بوده استبر جامعه

"کوردستان" در ۷۸مین سالگرد تاسیس حزب دموکرات کوردستان ایران مصاحبه‌ای را با روژه مامند، تحلیلگر سیاسی انجام داده و توجه شما را به متن کامل این مصاحبه جلب می‌نماید

هیچگاه خود را به مثابه یک حزب مارکسیستی تعریف نکرد. همیشه رویکرد چپ ملی را حفظ کرد. به عنوان چپ ملی نقش بازی نمود. حتی رویکرد یک حزب سوسیالیست را پیموده تا به رویکرد سوسیالیسم دمکراتیک رسیده و در این اواخر هم بیشتر رویکرد یک حزب سوسیال دموکرات را دارا می‌باشد، یعنی یک حزب چپ ملی فراگیر. با این وجود جهت‌گیری چپ حزب، در برهه‌های گوناگون بعد مثبت و منفی هم داشته‌است.

از ابعاد مثبت می‌توان به حمایت از خیزش دهقانی در موکریان، مشارکت در تقسیم اراضی، رفرم‌های اجتماعی و حمایت از حضور زنان در صفوف مبارزه و تشکیل شوراهای روستایی در مناطق آزاد شده اشاره کرد.

شعار استراتژیک حزب دموکرات طی هشت دهه‌ی اخیر با تغییراتی روبه‌رو شده است. جریان تغییرات در شعار استراتژیک حزب دموکرات را چگونه می‌بیند و از دیدگاه شما شعار استراتژیک امروز حزب تا چه حد واقع‌گرایانه است؟

مثبت تاسیس حزب بودند. متأسفانه حزب هرگز از این نقش مدل خود سود نچسته است. در حالیکه به عنوان حزب مادر و حزب مدلساز، یکی از جناح‌های اصلی رهایی ملی در سراسر کوردستان را به وجود آورده است، می‌بایست حداقل در دیاسپورا با ایجاد نهادهای مدنی، کوردهای سایر بخش‌ها را سازمان داده و به مثابه‌ی جناح بنیانگذار مبارزه‌ی ملی، از منابع بشری و مادی کوردهای دیاسپورا استفاده می‌کرد.

در سال‌های بعدی جناح چپ این احزاب پا به عرصه‌ی وجود گذاشتند. از حزب انقلابی کوردستان، کومله‌ی انقلابی زحمتکشان کوردستان و کومله‌ی رنج‌دار کوردستان تا اتحاد میهنی کوردستان و سایر سازمان‌های کوردستانی در شمال و غرب کوردستان که همگی به شکلی بازتولید نقش حزب دموکرات کوردستان بودند. بنابر این حزب دموکرات کوردستان مدل نوین ناسیونالیسم کوردی را ایجاد کرد که تاکنون ادامه دارد.

در شرق و جنوب کوردستان نهاد سیاسی مرکزی بوده و در شمال و غرب کوردستان هم نهاد تاثیرگذار است.

رفع ستم ملی و احقاق حقوق ملی کورد، فلسفه‌ی وجود حزب دموکرات است. به نظر شما حزب دموکرات طی ۸ دهه‌ی اخیر یعنی از بدو تأسیسش تاکنون چه تأثیری بر گسترش هویت ملی و ناسیونالیسم کوردی در کوردستان ایران گذاشته است؟

اگر خط مستقیمی از حزب آزادی کوردستان، جمعیت ژ.ک و پس از آن به سوی حزب دموکرات کوردستان بکشیم، در طول دهه‌های متمادی، حتی با وجود مبارزه‌ی مسلحانه‌ی جناح چپ جنبش کوردستان که خود از بطن همین سنت سیاسی سر بر آورد، حزب دموکرات کوردستان به عنوان نهاد مرکزی سیاست، نقش بازی کرده‌است. ما می‌توانیم این نقش تعیین کننده را اینگونه تصنیف کنیم:

چپ‌گرایی و مسئله‌ی عدالت اجتماعی روی دیگر فلسفه‌ی وجودی حزب دموکرات است. با توجه به رویدادهای تاریخی و تغییر و تحولاتی که در نظم جهانی روی داده است؛ چپ‌بودن و اعتقادات چپ‌گرایانه‌ی حزب دموکرات را چگونه توصیف می‌کنید؟

در واقع تحول از جمعیت ژ.ک به حزب دموکرات کوردستان خود یکی از دستاوردهای موج چپ آن زمان بوده‌است. ولی گنجاندن یا نهادینه‌کردن افکار، ارزش‌ها و نگرش‌های چپ، در مرحله‌ی بازسازی حزب در دهه‌های پنجاه، شصت، هفتاد و تا حدودی نیمه‌ی اول دهه‌ی هشتاد میلادی به وقوع پیوسته است. حزب حتی در زمان موج‌های فراگیر نگرش‌های مارکسیست - لنینیست،

مکتب‌های سیاسی و فکری کورد، بر یکدیگر تاثیر داشته‌اند. با تبیین این مکتب‌ها این نتیجه را بازمی‌یابیم: مکتب استانبول، مکتب شام، مکتب قفقاز، مکتب سلیمانیه و مکتب مه‌باد .

مکتب استانبول با تاسیس جمعیت تعاون و ترقی کورد، جمعیت هیفی طلبه‌ی کورد و جمعیت تعالی کوردستان ابراز وجود کرد. مکتب شام با تاسیس جمعیت خوبیون، مکتب سلیمانیه با جمعیت‌های هیوا، رستگاری و شورش، مکتب قفقاز هم با تاسیس فرقه‌ی کمونیست کورد پا به عرصه‌ی وجود نهادند.

وقتی به ایستگاه مه‌باد می‌رسیم، با دگرگونی ریشه‌ی جداگانه‌ی روبرو هستیم: تحول از جمعیت‌ها به سوی تاسیس حزب سیاسی، تحول حزب سیاسی به سوی ایجاد نهادهای ملی مانند سپاه ملی کوردستان، مطبوعات و نشریات ملی، چاپخانه، پخش و رسانه‌ی ملی، تاسیس نهادهای صنفی - مدنی و در نهایت اعلام جمهوری کوردستان. یعنی ایجاد نظام جمهوری در بطن نظام موناشرسی شاهنشاهی.

این دگرگونی ایجاد یک مدل سیاسی نوینی بود که بر همه‌ی بخش‌های کوردستان تاثیر مثبت داشت. بنیانگذاری حزب دموکرات کوردستان در ایران در سال ۱۹۴۵، پس از آن حزب دموکرات کوردستان در عراق در سال ۱۹۴۶، حزب دموکرات کورد در سوریه در سال ۱۹۵۷ و حزب دموکرات کوردستان در ترکیه در سال ۱۹۶۳ همگی از نتایج

اگر خط مستقیمی از حزب آزادی کوردستان، جمعیت ژ.ک و پس از آن به سوی حزب دموکرات کوردستان بکشیم، در طول دهه‌های متمادی، حتی با وجود مبارزه‌ی مسلحانه‌ی جناح چپ جنبش کوردستان که خود از بطن همین سنت سیاسی سر بر آورد، حزب دموکرات کوردستان به عنوان نهاد مرکزی سیاست، نقش بازی کرده‌است. ما می‌توانیم این نقش تعیین کننده را اینگونه تصنیف کنیم:

- مرحله‌ی جمهوری کوردستان
- مرحله‌ی مبارزه‌ی دموکراتیک و بازسازی حزب در زمان کابینه‌ی د. مصدق

- مرحله‌ی جنبش مسلحانه در کوردستان عراق و خیزش مسلحانه‌ی کمیته‌ی انقلابی
- مرحله‌ی نوسازی حزب در عراق در دهه‌ی هفتاد میلادی
- مرحله‌ی آزادسازی کوردستان همگام با انقلاب ملیت‌های ایران و مشارکت فعال در انتخابات
- مرحله‌ی مناطق آزاد شده و مبارزه‌ی چریکی ۱۶ ساله
- مرحله‌ی عقب‌نشینی در اردوگاه‌های اقلیم کوردستان
- مرحله‌ی نوین انقلاب ژینا
- پس از بررسی این مراحل پی در پی، به این نتیجه می‌رسیم که حزب دموکرات کوردستان نقشی تعیین کننده در تاریخ شرق کوردستان ایفا نموده‌است.

ما هم‌اکنون در آغاز یک مرحله‌ی نوین از تاریخ مبارزاتی مردم کوردستان به سر می‌بریم. این مرحله یعنی مرحله‌ی انقلاب ژینا چگونه شروع شد؟ دینامیسم و فاکتورهای این مرحله‌ی نوین چه بودند؟

اگر به یک سال گذشته بنگریم، چند فاکت مهم را می‌بینیم:

- نقش‌آفرینی مرکز همکاری احزاب
- اتحاد و همبستگی مجدد حزب دموکرات کوردستان
- راهپیمایی هزاران نفری باشکوه یادبود ۴۰مین سالگرد حادثه‌ی تروریستی میکونوس در برلین و خیزش انقلابی ژینا. در بطن همه‌ی تحولات نامبرده، نقش حزب تعیین کننده و استراتژیک است. برای همین بود که شورای عالی امنیت ملی رژیم در اولین فرصت مرکز همکاری به ویژه اردوگاه‌های هر سه حزب دموکرات، کومله‌ی انقلابی و حزب آزادی کوردستان را هدف قرار داد و در پی آن با حملات موشکی و پهپادی مواجه شدیم.
- در ماه‌های اول انقلاب، مرکز همکاری نقش بازیگر شماره‌ی اول را بازی می‌کرد. بیانیه و فراخوان‌های حزب و مرکز همکاری با جدیت از سوی فعالان داخلی و مردم پیگیری می‌شد. متأسفانه همگامی بعضی از سران مرکز همکاری با رضا پهلوی، باعث تشتت و حتی دودستگی داخلی در مرکز گشت. از این پس جناح سلطنت‌طلب فرصت‌طلبانه گوی انقلاب را در دیاسپورا ربود و مرکز کارایی خود را از دست داد. شاید بتوان گفت پشتیبانی از رویکرد مدنی انقلاب، فرصت تاریخی‌ای را به باد داد.
- اگر پس از آزادسازی شهرهای شنو و بوکان و غیره، جناح مسلح وارد این کارزار می‌شد، به احتمال زیاد ما امروز در شرایط جداگانه‌ای بودیم.
- مساله‌ی دیگر هم این است: انقلاب ژینا مرکز همکاری احزاب را به عنوان یک شبه جبهه وارد معادلات استراتژیک کوردستان کرد. معادله‌ی استراتژیک کوردستان از دو قطبی بلوک پ.ک.ک و هم صفانش و بلوک پ.د.ک و هم پیمانانش وارد معادله‌ی شبه سه قطبی با حضور مرکز همکاری شد.
- شرق کوردستان نیروهای گم شده‌ی خود را بازیافت و مرکز همکاری به عنوان یک شبه بلوک نقش بازی کرد. این مساله در دیاسپورا به وضوح خودنمایی کرد. پس از سالیان طولانی خیابان‌های دیاسپورا پر از تجمع کوردها با پرچم کوردستان شد که این واقعا پدیده‌ی تازه‌ای بود.
- به‌رحال حزب باید این امور را برای پیشبرد انقلاب انجام دهد:
- فعال سازی مرکز همکاری به مثابه جبهه‌ی مرکزی مبارزه
- اهمیت دادن به گروه‌های مردم نهاد داخلی و برجسته‌سازی نقش آنان
- اهمیت دادن به نقش کلیدی دیاسپورا و نقش خودنهاد سازمان‌های غیر حکومتی و غیر حزبی و سودجستن از پشتیبانی کوردهای بخش‌های دیگر کوردستان
- اهمیت دادن به نقش پررنگ زنان و جوانان در صفوف رهبری حزب
- به‌کارگیری تکنولوژی نوین رسانه‌ای و انقلاب دیجیتال

ساختار شکنی خلاقانه، زنان و حزب دموکرات کوردستان

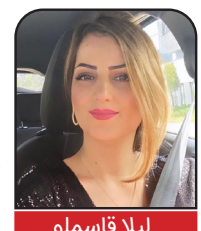
به زنان جامعه کوردستان، شخصیت و اعتماد به نفس ببخشید و اتحادیه زنان تاسیس کنید تا سنتهای پیشین را پشت سر بگذارد و زنان را در کنار مردان قرار دهد هم یک ساختار شکنی خلاقانه است که هدف نهایی آن، نه گفتن به در حاشیه بودن زنان و نه گفتن به جنس دوم بودن آنها است و اینکه زنان، خود دست به کار می‌شوند و نشریه زنان انتشار می‌دهند و در آن قلم می‌زنند پدیده‌ای نیست که بتوان بجز ساختار شکنی خلاقانه، نام دیگری بر آن گذاشت.

به جرات می‌توانم بگویم که اتحادیه زنان حزب دموکرات به عنوان میراث ارزشمند تاسیس این حزب از همان ابتدا، یکی از ارزشمندترین موسسات حزبی است که علیرغم فراز و نشیبهای بسیار، موجودیت خود را حفظ کرده و می‌تواند نمود آشکار یک ساختار شکنی خلاقانه در حزب دموکرات کوردستان ایران باشد.

همه آنچه گفته شد در آن دوران، در قلب خاورمیانه‌ای که از عقب افتادگی و جهل و خرافات و بیماری و استبداد مطلق رنج می‌برد، یک ساختار شکنی است که به جنگ سنتهای قطعی رفته است و سلسله مراتبها را به چالش کشیده است و خلاقانه هم هست چون در هر قدم، به دنبال آفریدن و خلق ارزشهای جدید است.

در میان همه ساختار شکنیها و خلاقیتهایی که به آن اشاره کردم مساله‌ای که بهانه نوشتن این سطور شد تشکیل، اتحادیه زنان در حزب دموکرات و نقش برجسته‌ای است که حزب برای آنها قایل می‌شود. آموزش برابر برای دختران در کنار پسران در زمانی که در خاورمیانه، زنان هنوز درگیر اثبات خود به عنوان انسان هستند و اجبار آنها به یادگیری و سواد آموزی، یک ساختار شکنی خلاقانه است. اینکه رهبر حزب و بعدها رهبر جمهوری کوردستان، همسر خود را به میدان این کارزار بزرگ می‌آورد تا

مجموعه‌ای از مقوله‌های ثابت را آزاد می‌کند، هنجارهای محافظه‌کارانه را درهم می‌شکند، ارزش‌گذاریهای قدیمی را به چالش می‌کشد، دیدگاه نو را مطرح می‌کند و چیز جدیدی ارائه می‌کند که با ارزش و مفید است. نفس تاسیس حزب دموکرات کوردستان که از ساختارهای قبلی مبارزه کوردها که مبتنی بر قیام توده‌ها به رهبری پیشوایان مذهبی یا روسای عشایر بود به یک ساختار مدرن به نام حزب، یک ساختار شکنی است که جنبش ملی کوردستان را در قالب یک چارچوب نوین، فرموله می‌کند و با جهان جدید، مطابقت می‌دهد و به معنایی دیگر، به مبارزه کوردها شخصیت می‌دهد که اوج آن، تشکیل جمهوری کوردستان با تمام خصوصیات یک دولت مدرن است دولتی که نشریه رسمی دارد، پرچم و سرود ملی دارد، به دنبال تاسیس ایستگاه رادیویی است، نظام آموزشی دارد و به دنبال تاسیس نهادهای مدنی زنان و جوانان است.

لیلا قاسملو

بکشد و از محدودیتها و تابوها عبور کند. در معنای ساده این فرایند، یک ساختار شکنی است که در یک لحظه خاص و در یک مکان خاص، سلسله مراتبها را دگرگون می‌کند و دیوارها را خراب. به عبارت دیگر به جنگ نظم قدیمی می‌رود و تلاش می‌کند نظم جدیدی بیافریند که در نقطه مقابل سنتهای ریشه‌دار اما غیرقابل قبول در جامعه قرار می‌گیرد.

خلاقیت هم توانایی ارائه محصول، اثر و هر چیز جدیدی است که با ارزش یا مفید باشد.

یک ساختار شکنی خلاقانه، فرایندی است که ذهن گیر افتاده و دگم در

گفتن‌ها ی سنتی این ویژگی را در خود دارند که به طور ناخودآگاه، خود را به مجموعه‌ای از ایده‌های از پیش تعیین شده محدود کرده‌اند و در گذر زمان، حتی به صورت تابو نیز درآمده‌اند به طوری که جامعه، حتی آنها را مانند یک اصل غیر قابل تغییر پذیرفته است. برای خارج شدن از این وضعیت و وارد شدن به موقعیت‌های جدید، نیاز به یک فرایند زایشی داریم که زمان و مکان و عادتها و سنتها را به چالش

اتحاد مجدد سر آغاز مبارزهای نوین

قبل از خدا حافظی

مقابل موج عظیمی که ایجاد شده بود ایستادگی کنند. از یک سو مردم را در خیابان‌های کوردستان به سلاح سبک و نیمه سنگین به رگبار بستند و احزاب کورد را نیز مورد حملات موشکی و پهبادی قرار دادند و از سوی دیگر مجبور به سازش با عراق، عربستان، امارات متحده عربی و طرفین اروپایی و آمریکایی شدند تا از این انقلاب حمایت نکرده و نهایتاً حاکمیت مستبدشان فرو نریزد.

اما یک سال پس از اتحاد مجدد حزب دموکرات، امروز می‌بینیم که در پی سیاست خردمندانه این حزب که توانست هم خود را از دام و توطئه‌ی رژیم برهاند (تلاش‌های رژیم برای کشاندن کوردستان به جنگ مسلحانه) و هم نقشه راهی منطقی و عملی را برای تداوم مبارزه ترسیم کند (ایرانی دموکرات، سکولار و فدرال) که دیگر احزاب و سازمان و شخصیت‌های سیاسی و فعال ایرانی را دور یک محور گرد هم آورد تا بلکه بتوانند با همکاری و هماهنگی بیشتر با مردم داخل کشور در سال دوم انقلاب ژینا، مبارزات را در اشکال مختلف

انکار نمایند.

با ورود به فصل نوینی از مبارزه دیدیم که چه جمهوری اسلامی و چه دیگرانی که اصل کثیرالمله بودن ایران و حقوق ملل این کشور را انکار می‌کنند، در مقابل این موج عظیم مردم به ستوه آمده که خواستار تامین حقوق و آزادی‌هایشان هستند، ایستادند و بر همان طبل انکار کوبیدند.

در این میان حزب دموکرات با ارائه رهنمود و راهکارهای مترقی خواهانه که هم حقوق همه‌ی تنوعات ایران شود و هم لطمه‌ای به انسجام داخلی مردم وارد نشود، نقش شایسته‌ای را ایفا کرد. این بود که «شورای عالی امنیت ملی ایران»، نهادی که طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران وظیفه‌اش «تامین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی کشور» است مستقیماً وارد مسئله شد و احزاب کورد را مسئول و رهبر انقلاب «ژینا» معرفی کرده و با اتهامات واهی همیشگی همچون «تجزیه‌طلبی» سعی کردند مردم ایران و به ویژه مرکز نشینان را از همراهی با خیزش سراسری وادارند. اما وقتی که با همه‌ی تلاش و تبلیغات و تهدیداتشان نتوانستند در

حزب دموکرات کوردستان ایران تبدیل شد تا به آن نقش شایسته‌ای که وعده‌اش را داده بود عمل کند و عملاً نیز با فراخوان و بیانیه و رهنمودهایی که رو به مردم منتشر می‌کرد اثبات کرد که توانایی این را دارد که هم مردم معترض و به پا خاسته کوردستان و بقیه نقاط ایران را سازماندهی و مدیریت کند و هم اپوزیسیون خارج نشینی که باورمند به کثیرالمله بودن ایران و حقوق ملل این کشوراند را گرد هم آورد.

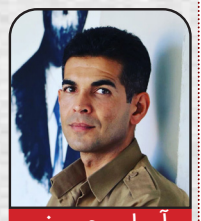
در مقابل جمهوری اسلامی ایران که تاب چنین وضعیتی را نداشت حملاتی را علیه احزاب کورد و به ویژه حزب دموکرات آغاز کرد. به تعبیر خودشان بایستی انتقام گرفت، به ویژه از حزبی که در بیانیه‌ی اتحاد مجدد خود تاکید کرده بود «اتحاد مجدد حزب دموکرات، سرآغاز مرحله‌ی نوینی از تلاش و مبارزه» خواهد بود! و این انقلاب را از چشم این حزب می‌دید.

مبارزات حزب علیه رژیم جمهوری اسلامی ایران و هر گونه طرز فکر و نگرش مرکزگرایانه‌ای است که اصل کثیرالمله بودن ایران و حقوق ملی ملت‌های مختلف ایران را نفی و

خواهد بود تا جنبش ملی دموکراتیک کوردستان ایران تبدیل به چنان نیروی تأثیرگذاری شود که در صورت وقوع هر گونه تحولی در سطح سراسری، به شایستگی ایفای نقش کند».

هنوز یک ماه از این اتحاد نگذشته بود که انقلاب ژینا همچون تحولی به وقوع پیوست و از روز خاکسپاری «ژینا» در گورستان آچی شهر سقز می‌توان گفت که این مبارزه‌ی نوینی که حزب دموکرات وعده‌اش را اخیراً داده بود، شروع شد. در همان روزهای نخستین در پی فراخوان احزاب کورد اپوزیسیون رژیم و در راس آنها حزب دموکرات، موجی عظیم از اعتراضات در اکثر شهرهای کوردستان ایران به راه افتاد و معترضین کورد و بعدها دیگران خواستار براندازی رژیم جمهوری اسلامی و تامین حقوق ملیشان در چارچوب ایران شدند. در پی آن حملات پهبادی جمهوری اسلامی ایران علیه حزب دموکرات و دیگر احزاب کورد اپوزیسیون رژیم در اقلیم کوردستان عراق شروع شد. انقلابی که شاید کمتر کسی پیشبینی وقوع آن را می‌کرد به نقطه عطفی برای ملت و به ویژه

۳۰ مرداد
۱۴۰۱
حزب دموکرات
کوردستان

آرمان حسینی

حزب دموکرات کوردستان ایران رسماً اتحاد دوبار خود باز یافته و در بیانیه مشترک خود اعلام کردند از این پس در حزب واحد تحت عنوان حزب دموکرات کوردستان ایران به مبارزات خود تا تحقق حقوق ملی-دموکراتیک ملت کورد در کوردستان ایران ادامه خواهند داد.

در بیانیه‌ی مشترک منتشر شده در یک سال پیش و در پی اتحاد دوباره حزب دموکرات منتشر شد آمده است: «تردید نیست که اتحاد مجدد حزب دموکرات، سرآغاز دوران نوینی از مبارزات حزب علیه رژیم جمهوری اسلامی ایران و هر گونه طرز فکر و نگرش مرکزگرایانه‌ای است که اصل کثیرالمله بودن ایران و حقوق ملی ملت‌های مختلف ایران را نفی و انکار نماید.

این اتحاد، مشوق و راهگشا